כח א ב מיי' פט"ו מהלכות שבת הלכה יא סמג עשין א טור ש"ע א"ח סי' שנו סעיף א :

כט ג מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יא :

[עמוד ב]

חוקק בה. נקב באמצעיתה ואפילו אין לה מחיצות סביב, הויין לה י' טפחים הנשארים סביב הנקב לכל צד ורואין אותן כאילו הן כפופין למטה כעין מחיצה תלויה על המים ואמר נמי גוד אחית כאילו יורדות וסותמות עד המים והויין מים שכנגד הנקב רה"י ובציר מהכי לא סגי דאין מחיצה פחות מי' גובה ואין מחיצה פחות מד' טפחים חלל שביניהם : **כוף** רוחב הגסר שיהא כפוף למטה כמחיצה ואכתי הויא מחיצה תלויה ומבעי לן למימר נמי גוד אחית : **אלא בימה של טבריא.** דהכי אמר לקמן* דלאנשי טבריא התיר : **אוגנים.** שפה גבוה דהויא כמחיצות סביב לה דאיכא קצת היכרא דהיתר, דהא כרמלית מדרבנן היא גזרה משום הוצאה מרה"י לרה"ר הואיל ויש לה קצת היתר ואע"ג דאכתי כרמלית היא דהא קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הוא מיהו בתקנת' פורתא כי הא סגי : **היתה סמוכה.** שהיתה כותל העליה על שפת המים ואותו הגסר נתון על שני זיזין היוצאים מן הכותל ושפת הגסר פחות מג' סמוך לכותל הויא לה האי כותל חדא מן המחיצות והאויר פחות משלשה שבינה ולכותל מהני לנקב ומוסיף עליו טפח ומשהו פגם ברוחב הגסר על פני ד' לארכה להשלים הנקב לד' על ד' וצריך להיות בה רוחב עוד י' טפחים למימר בהו כוף למחיצה שנייה כנגד הכותל הרי י"א רוחב ומשהו וארכה ד' אמות להיות י' טפחים לב' ראשיה עד הנקב דנימא כוף וכשאתה כופף את ב' הראשים אע"פ שהגסר רחב י"א ומשהו אין מועיל למחיצות חלל הנקב אלא טפח ומשהו מזה וטפח ומשהו מזה שהרי י' טפחים בולעין מן המחיצה האמצעית ולחוץ לצד המים שהרי המחיצה האמצעית כשכפפנו אותה נמצאת עומדת בשפת הפגם ואין מחיצות הראשין נמשכין ממנה לצד הכותל אלא טפח ומשהו והוא מצטרף עם פחות מג' לבוד והויא מחיצה ד' : **היתה זקופה.** לארכה צריך שיהא ארכה י' ורחבה ו' ושני משהויין וזקופה רחבה כנגד הכותל מופלג ד' מן הכותל וכוף שפת רחב טפח ומשהו לכאן לצד הכותל והרי שפתה עכשיו בפחות מג' סמוך לכותל והוא לבוד הרי מחיצת ד' לכאן ועוד כוף טפח ומשהו בשפת רחבה השני לצד הכותל הרי טפח ומשהו מחיצה ופחות מג' לבוד הרי מחיצת ד' מכאן ומחיצה הג' שכנגד הכותל רחבה ד' שלימין הרי חלל ד' במחיצותיו וגובהן י' ופותח חלון בכותלו וממלא : **היתה עומדת בקרן זוית.** ששני כתלים מחיצות למים ואינה צריכה אלא שתי מחיצות צריך שיהא גובה ארכה כשהיא זקופה י' טפחים ורחבה ב' טפחים ושני משהויין ומעמידה זקופה שפת עוביה כנגד כותל האחד מופלג ממנו פחות מג' והוא לבוד נמצאת כאן מחיצה רחבה ה' ומשהו וכותל השני מכוון כנגד רחבה מופלג ממנו ד' כוף טפח ומשהו היתירין על מדת רחבה והטה אותם לצד כותל המופלג ד' נמצאת שפת הגסר עומדת בפחות מג' והוא לבוד הרי ב' מחיצות של ד' : **ואלא הא דבעי ר' חנינא.** כ"ד על כ"ד היכי משכחת לה : **דעבידא כאסיתא.** שאין כותל סמוך לה וקבועה על יתידות וצריך להיות כל חללה וכל מחיצותיה ממנה ונעשה כעין מדוכה. אסיתא מורטי"ר : **מתני' אמת המים.** אפילו ברה"י, כרמלית היא : **עשו לה מחיצה.** בתוך אוגניה על פני רוחבה שיהא ניכר שבשביל המים נעשית, ומחיצת החצר התלויה ועוברת על גבה אינה מועלת לה ואע"ג דמחיצה תלויה מתרת במים ה"מ היכא דנראית מחיצה שנעשית בשביל המים כגון גזוזטרא דמתני' וכגון מחיצה שבתוך הבור* : **של אבל.** שם העיר והיתה עוברת בתוך החצירות וממלאין הימנה בחצירות דמהניא לה מחיצת כותל בחצר תלויה עליה ורבי יהודה לטעמיה דפליג נמי במתני' אחרי : **שלא היה בה כשיעור.** כרמלית : או בעומק י' או ברוחב ד', שאין מים נעשין רשות לעצמן בפחות מעומק י' ברוחב ד' ואם עוברת ברה"ר הויין רה"ר כדתנן בהזורק (שבת דף ק:) הזורק ד' אמות בים פטור דכרמלית היא ואם היה רקק מים ורה"ר מהלכת בו חייב, דרה"ר הוא, וכמה הוא רקק מים פחות מי' טפחים אלמא מים שאינן עמוקין י' אינם רשות לעצמן, וכי הוו נמי בחצר הוו להו רה"י : **גמ' עשו לה בכניסה ולא עשו לה ביציאה.** לא מהני מידי דהא מחוברת למים שחוץ לחצר ביציאתה ונעשית הכל כרמלית אבל כי עשו בכניסה וביציאה אינה כרמלית דומה כמי שמתחלת בחצר זו : **שלא היתה עמוקה י'.** או לא היתה רחבה ד' דלא חשיב פחות מד' למיהוי רשותא לנפשיה : **בין החלונות.** למבוי או לחצר ובתים מכאן ומכאן על שפתו וחלונות פתוחין להן למלאות : **פחות מג'.** מפרש ואזיל במאי קאמר : **במאי עסקינן.** האי שיעורא דג' וד' : **אי נימא ברוחב אמת המים.** דקאמר ת"ק ג' רוחב הויא כרמלית ואין ממלאין ממנה לרה"י : **לימא כתנאי אמרה.** דהא רבנן בג' רוחב קרו לה כרמלית (ואין ממלאין ממנה ברה"י) : **אלא באגפיה ולהחליף.** דיש בחמה שיעור כרמלית והכא בשיש לה אגפים גבוהים ומהני למיהוי הנך אגפים מקום פטור כי לית להו רוחב ג' ומשלשלין את הדלי ומניחו על אגפים ומשם מחליפו לאמה וממלאהו וחוזר ומניחו על אגפים *ומשם מחליפו לרה"י דהשתא מהני אגפים להחליף המשאוי מכרמלית לרה"י, ומרשות היחיד לכרמלית, וקאמרי רבנן דאי אית בהו רוחב ג' תו לא הוי מקום פטור אלא רשותא באנפי נפשיה ולא בטיל להכא ולהכא : **והא כי אתא רב דימי גופיה אמר ובלבד שלא יחליפו.** דרך מקום פטור דהא כיון דאמרינן מותר לאלו ולאלו לכתף עליו, מקום פטור' חשיב ליה, וקאמר לא יחליפו : **התם רשויות דאורייתא.** רשות היחיד ורבים איסורא דאורייתא להוציא מזה לזה אפילו דמתעבדא איסורא דאורייתא דרך מקום פטור אבל מכרמלית לרה"י רשויות דרבנן ומחליפין דרך מקום פטור, ואע"ג דחשיב רב דימי מקום פטור בפחות מארבעה והכא קאמרי רבנן דשלשה לא הוי מקום פטור, ליכא למימר דהא שמעתא דרב דימי כתנאי אמרה, דאיכא למימר דגבי רשויות דאורייתא דחשיבי הוי פחות מד' הסמוך להו' בטל אגבן אבל לגבי כרמלית לא בטיל מכי הוי רוחב שלשה : והא

[שבת כה: וש"נ]

שם ז.

שם ח. לעיל ס. עז. ולקמן קח:

[לעיל פו.]

[ומשם מחליפו]

חוקק בה ד' על ד' וממלא א"ל אביי ודילמא לא היא : עד כאן לא קאמר רבי יהודה התם אלא דאמר גוד אחית מחיצתא אבל כוף וגוד לא ועד כאן לא קאמר רבי חנניא בן עקביא התם אלא בימה של טבריא הואיל ויש לה אוגנים ועיירות וקרפיפות מקיפות אותה אבל בשאר מימות לא ; אמר אביי : ולדברי ר' חנניא בן עקביא היתה סמוכה לכותל בפחות מג' טפחים צריך שיהא אורכה ד' אמות ורוחבה אחד עשר ומשהו היתה זקופה צריך שיהא גובהה עשרה טפחים ורוחבה ו' טפחים ושני משהויין, אמר רב הונא בריה דרב יהושע היתה עומדת בקרן זוית צריך שיהא גובהה י' טפחים ורוחבה ב' טפחים ושני משהויין ואלא הא דתניא ר' חנניא בן עקביא אומר גזוזטרא שיש בה ד' אמות על ד"א חוקק בה ד' על ד' וממלא היכי משכחת לה? דעבידא כי אסיתא : **מתני'** אמת המים שהיא עוברת בחצר אין ממלאין הימנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים בכניסה וביציאה ר' יהודה אומר כותל שעל גבה תידון משום מחיצה, אמר רבי יהודה מעשה באמה של אבל שהיו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת, אמרו לו מפני שלא היה בה כשיעור : **גמ'** תנו רבנן עשו לה בכניסה ולא עשו לה ביציאה, עשו לה ביציאה ולא עשו לה בכניסה אין ממלאין הימנה בשבת אא"כ עשו לה מחיצה י' טפחים ביציאה ובכניסה ר' יהודה אומר כותל שעל גבה תידון משום מחיצה אמר רבי יהודה מעשה באמת המים שהיתה באה מאבל לצפורי והיו ממלאין הימנה בשבת על פי הזקנים, אמרו לו *משם ראיה מפני שלא היתה עמוקה י' טפחים ורוחבה ד' תניא אידך אמת המים העוברת בין החלונות : פחות מג' משלשל דלי וממלא, ג' אין משלשל דלי וממלא רשב"ג אומר פחות מד' משלשל דלי וממלא, ד' אין משלשל דלי וממלא במאי עסקינן : אילימא באמת המים גופה ואלא הא *דכי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן אין כרמלית פחותה מד' לימא כתנאי אמרה לשמעתיה? אלא באגפיה ולהחליף, והא *כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה על ארבעה מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו : התם רשויות דאורייתא

הבא

[עי' תוי"ט]

אמר ר' יהודה מעשה כו'. *אין זה מעשה לסתור דאמילתיה דלעיל קאי דלא בעי מחיצה לשם מים : הכא

רבינו חננאל

עמודים שיש בה ד' אמות על ד' אמות חוקק בה ד' טפחים על ד' טפחים וממלא. פי' ד' אמות הן כ"ד טפחים על כ"ד טפחים חוקק באמצע ד' טפחים על ד' טפחים נשארו י' טפחים לכל רוח הוינן להו כאילו עומדות מחיצות גבוהות (ו') [י'] טפחים ותלויות על פי החקק כמו מחיצות של בור ומתירין למלאות מים מתוכו בשבת. ודחי אביי ודלמא לא היא כדאמרת דתרוויהו חדא סברא סבירא להו דלמא עד כאן לא קא שרי ר' יהוד' אלא היכא דקיימא מחיצתא וסבר גוד אחתינהו אבל ר' חנינא בן עקביא דצריך לכוף פי' לאוקמי כדגרסינן בפרק נערה שנתפתתה בפיתוי ליה אסיתא בצבור כו' דצריך לאוקמי מחיצות ולאחותינהו לא קא"ר יהודה. אי נמי עד כאן לא קא שרי ר' חנינא בן עקביא כי האי גוונא אלא בימה של טבריא הואיל ויש לו אוגנים שחשובות כמחיצות ועיירות וקרפיפות מקיפות לה. והאי דאצריך הכי הוטרא דעלמא הוא דעבד אבל בשאר-מימות לא אמרינן דמחיצה תלויה מתרת. אמר אביי לדברי ר' חנינא בן עקביא היתה גזוזטרא זו סמוכה לכותל בפחות מג' טפחים צריך שיהא בה אורך ד' אמות שהן כ"ד טפחים ורחב י"א טפחים *) ומשהו ופחות מג' הסמוכות לכותל שהן כלבוד הרי י"ד טפחים (ד')[י'] טפחים גובהו של כותל הרי כ"ד טפחים על כ"ד טפחים חוקק טפח ומשהו (מכ"א) *ומשהו עם פחות מג' הסמוכות לכותל נמצא חוקק ד' טפחים ועשרה טפחים הנותרים. היתה זו הגזוזטרא זקופה כלומר היא מוטלת בתוך ד' כותלים וכתלי' חללו מקיפות אותה מד' רוחותיה צריך שיהא גובה המחיצות י' וצריך להיות בה בזו הגזוזטרא ו' טפחים וב' משהויין על ו' טפחים וב' משהויין וחוקק בה ד' על ד' נשאר בה טפח ומשהו מכל צד מלא רוחב פרסת הרגל (והוא) [הוא] טפח כדגרסינן בשבת פ' א"ר עקיבא [דף פה] וכמה מלא פרסת הרגל טפח והני מילי בקרקע דלא בעיתה תשמישתיה הוא דסגי ליה להלך בפרסת רגליו רחב טפח אבל בגזוזטרא שהיא תלויה על המים ובעיתה תשמישתה בעיא רחב טפי מטפח משהו לפיכך אמר הני משהויין אמר רב הונא בריה דרב יהושע היתה עומדת בקרן זוית כמו בית טרינן צריך שיהא באלו ב' הכתלים ובכותל גזוזטרא זו יוצאה ממנו גובה עשרה בכל אחד מהן והגזוזטרא עצמה צריך להיות בה תקרה ב' טפחים ושני משהויין טפח ומשהו לכל צד מקום שנמצא בה כותל שיוצאה ממנו . ואמרינן הנה פירושת דין גזוזטרא הסמוכה לכותל ודין הזקופה ודין העומדת בקרן זוית אבל דר' חנינא היכי משכחת לה ופרקינן דגזוזטרא דעבידא כי אסיתא כלומר לא נתן לה ר' חנינא מקום פרסת הרגל אלא אמר אם היא כ"ד על כ"ד חוקק ד' טפחים באמצע נשארו י' טפחים לכל צד כדי שיעור המחיצות [illegible] : ירושלמי ר' [illegible]

*) אולי צ"ל וטפח ומשהו עד פחות מג' וכו'. **) [illegible]

נושא/מבנה

= 3 אפשרויות נוספות לצורת מחיצה תלויה ע"ג מים לפי שיטת ר' חנניא בן עקביא [illegible]

נושא

1) איסור כרמלית

2) להחליף דרך "מקום פטור" בין ב' רשויות: א- (רשויות) דאורייתא ב- (רשויות) דרבנן

מבנה (עד ז"א)

◇3 פירושים במה חולקים חכמים ורשב"ג במקור "באמת המים"

הסידור:

① [illegible]

② רוחב אמת המים גופה

③ ניפוק